

Rauman kaupungin kaavoitus  
kaavoitus@rauma.fi

Viite Lausuntopyyntö 12.3.2025

**Aihe Rauma, Äijänsuon urheilukeskuksen asemakaavamuutos, luonnos**

Satakunnan Museolta on pyydetty lausuntoa koskien Äijänsuon urheilukeskuksen asemakaavamuutoksen luonnosta. Kooltaan noin 27,3 ha suunnittelualue sijaitsee kaupungin keskustassa Hankkarintien ja Nortamonkadun välissä, ulottuen myös Töyryntielle ja sen eteläpuolelle. Pohjoissivultaan suunnittelualue rajautuu Sahankatuun, pois lukien Pick N Pay -kauppakeskuksen tontin.

Suunnittelualueella sijaitsee urheilutoimintaa palvelevia rakennuksia, kenttiä ja pysäköintialueita, mutta myös pääosin luonnontilaisena säilyneitä puistoalueita, kuten kalliometsiä. Etelässä suunnittelualue sisältää mm. voimalinja-alueen.

Äijänsuon urheilukeskukseen kuuluvat jäähalli (Kivikylän Areena), harjoitusjäähalli, talviharjoitteluhalli kesälajeille, keinonurmesta valmistettu palloilukenttä sekä kesäkäytössä oleva nurmikenttä. Lisäksi kaava-alueella sijaitsee vanha paloasema, käytöstä poistuva uimahalli ja Äijänsuon stadion, joka on Rauman kaupungin pääasiallinen jalkapalloareena.

Suunnittelualue ei sijoitu suoraan mihinkään valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön tai maisema-alueelle. Suunnittelualue kuitenkin rajautuu Vanhan Rauman UNESCO:n maailmanperintökohteen suojavyöhykkeeseen ja valtakunnallisesti merkittävään rakennettuun kulttuuriympäristöön *Rauman asuinalueet* (RKY 2009). Lisäksi kaava-alue joko rajautuu tai sen vaikutusalueella on useita maakunnallisesti (Satakunnan rakennusperintö 2005 ja 2023) ja paikallisesti merkittäviä kokonaisuuksia.

Kaavaselostuksen mukaan kaavan tavoitteena on Äijänsuon urheilukeskuksen uudistaminen ja jäähallin kehittämisen mahdollistaminen siten, että alue tarjoaa monipuoliset ja nykyaikaiset puitteet niin Rauman Lukon, kuin Palo-lirojen toiminnalle sekä muille alueella toimiville urheiluseuroille, järjestöille ja harrastajille.

Asemakaavaratkaisu perustuu Sitowise Oy:n laatimaan yleissuunnitelmaan. Asemakaavassa on jäähallin, harjoitusjäähallin ja talviharjoitteluhallin rakennusaloja laajennettu ja rakentamisen sallittua maksimikorkeutta kasvatettu niin, että kyseisten hallien laajentaminen mahdollistuu. Asemakaava mahdollistaa jalkapallostadionin siirtämisen talviharjoitteluhallin viereen. Kaavaselostuksen mukaan stadionin siirto tarjoaa tilaisuuden jäähallin saattoliikennejärjestelyiden selkeyttämiseen sekä pääsisäänkäynnin edustan ja kulkureitin ilmeen kehittämisen. Jalkapallostadionin siirto uudelle paikalle, vanhan stadionin muutos harjoituskentäksi ja keskialueen maanpinnan korottaminen uuden stadionin tasolle mahdollistavat sekä alueen keskisen että itäisen saatto- ja pysäköintialueen tehostamisen. Stadionin katsomoa voidaan laajentaa uudessa sijainnissa ottaen huomioon maisemalliset tekijät.

Suunnittelualueella sijaitsevat vanha uimahalli sekä Sahankadun varrella sijaitseva paloasema aiotaan purkaa ja niiden tilalle rakentaa yleisölle avoimia matalankynnyksen liikkumisen palveluita mm. katettu ulkokuntosali. Kaavaselostuksen mukaan urheilukeskuksen alue voidaan kytkeä tiiviimmin Karin kampukseen ja keskustan suuntaan uudella jalankulkuakselilla. Laajennetun talviharjoitteluhallin toimintaa tukeva saatto- ja pysäköintialue on sijoitettu hallin pohjoispuolelle vanhan uimahallin paikalle.

Edelleen kaavaselostuksen mukaan urheilutoimintaa palvelevien rakennusten korttelialuetta (YU) on laajennettu siten että kenttäalueet sijoittuvat alueelle. Korttelialue jakautuu kahdeksi tontiksi. Tontti 4-469–10 käsittää vanhan paloaseman alueen ja tontilla 11 sijaitsevat jäähallit, stadion ja talviharjoitteluhalli. Urheilu- ja virkistyspalvelujen alueet (VU) ympäröivät viheralueina korttelialuetta, ja ne voivat jäädä kallioisina luonnonympäristöinä elävöittämään maisemakuvaa. Töyryntien eteläpuolelle on osoitettu laaja LPA-korttelialue, jonka rakentamisella voidaan helpottaa alueen tapahtumien aikaista pysäköintiongelmia. Erilaisin liikennejärjestelyiden avulla mm. Töyryntien uusilla kiertoliittymillä, parannetaan liikenteen sujuvuutta ja turvallisuutta.

Kaava-alueen kokonaisrakennusoikeus on 37500 k-m<sup>2</sup>. Tonttien 469–10 ja -11 rakentamista ohjaavat asemakaavan liitteenä olevat rakentamistapaohjeet ja yleissuunnitelman asemapiirros.

Satakunnan Museo toteutti Rauman kaupungin tilauksesta purettavaksi esitettyjen käytöstä poistuvan uimahallin sekä käyttöä vailla olevan vanhan paloaseman kiinteistön rakennusinventoinnit vuonna 2023 (Mia Oraviita/Satakunnan Museo).

Rauman uimahalli on valmistunut kahdessa vaiheessa vuosina 1972 ja 1996. Alkuperäisen osan suunnitteli arkkitehti Juha Vikkula ja laajennusosan kaupunginarkkitehti Tapio Leppänen. Molemmat rakennusosat edustavat selkeästi oman aikansa arkkitehtuuria. Uimahalli arvotettiin inventoinnissa historiallisesti, rakennushistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokkaaksi. *Rauman uimahalli koostuu käytännössä kahdesta eri-ikäisestä ja –tyylisestä julkisivusta, joiden ominaispiirteet ovat säilyneet hyvin ja edustavat rakennusajankohtiensa ihanteita ja kaupungin omaa julkista rakentamista. 1970-luvun osassa alkuperäinen rakentamisajankohta arkkitehtonisine yksityiskohtineen on edelleen selkeästi havaittavissa, vaikka julkisivumateriaalit onkin osittain uusittu. Uimahallin alkuperäinen, aikanaan myös maisemallisesti merkittävä ja näkyvin pohjoinen julkisivu on jäänyt toissijaiseksi vuoden 1996 laajennuksen seurauksena. Kaksi toisistaan täysin poikkeavaa, joskin ominaispiirteiltään hyvin säilynyttä julkisivua antaa kokonaisuudelle myös hieman sekavan ilmeen. [...] Sisätiloja hallitsee 1990-luvun muutos. [...] Sisätilojen värimaailma, materiaalit ja yksityiskohdat ovat säilyneet hyvin 1990-luvun muutosasussa. Sisätilat ja niiden käyttötarkoitus muodostavatkin merkittävän osan rakennuksen nykyisestä rakennushistoriallisesti kokonaisarvosta ja historiallisesta todistusvoimaisuudesta.*

*Vaikka uimahallilla on historiallista, rakennushistoriallista ja edelleen myös kaupunkikuvallista arvoa, rakennuksessa todetut rakenteelliset, tekniset ja käytön haasteet, mahdollisesta käyttötarkoituksen muutoksesta sekä korjauksista aiheutuvat korkeat kustannukset sekä uuden uimahallin valmistuminen tuovat haastetta rakennuksen käytölle ja siten myös säilymiselle.*

Uusi uimahalli aloittaa toimintansa Karin kampuksen tiloissa keväällä 2025.

1970-luvun alussa valmistunut kaupunginarkkitehti Leevi Nurmen suunnittelema Rauman entinen paloasemarakennus todettiin inventoinnissa säilyneen ominaispiirteiltään, runkomalliltaan sekä suurelta osin myös materiaaleiltaan erittäin hyvin. Inventoinnissa todetaan, että tasakattoinen rakennus edustaa vahvasti rakennusajankohtansa arkkitehtuuria voimakkaan horisontaalisine massoitteiluineen ja nauhaikkunoineen. Paloasemarakennus arvotettiin historiallisesti, rakennushistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokkaaksi. Kiinteistöllä sijaitseva vuonna 1988 valmistunut aluehälytyskeskus, joka toimi sittemmin paloaseman toimistona todettiin muutoksista huolimatta säilyneen hyvin ja muodostavan historiallisesti ja arkkitehtonisesti yhtenäisen kokonaisuuden paloaseman kanssa ja sillä nähtiin olevan historiallisia ja kaupunkikuvallisia arvoja. Rakennuksen arvot kytkeytyvät kuitenkin vahvasti viereiseen paloasemaan.

Inventoinnin arvioinnissa todetaan, että Karin kampuksen seurauksena paloaseman kaupunkikuvallinen merkitys tulee heikentymään, vaikka rakennustaiteellisesti se edustaa edelleen hyvin 1970-luvun arkkitehtuuria erityisesti ulkoasultaan ja liittyy vielä toistaiseksi ajallisesti ja kaupunkikuvallisesti viereiseen uimahalliin sekä läheisiin asuinaleisiin. Historiallisesti rakennus on merkittävä Rauman kaupungin, pelastuslaitoksen ja hälytyskeskuksen historian kannalta. Se on Rauman kaupungin vakinaisen palokunnan ensimmäinen paloasemaksi rakennettu rakennus ja siihen nivoutuu myös Rauman VPK:n historiaa ja Rauman maalaiskunnan palotorjunnan historiaa. Rakennushistorian kannalta paloasema on edustava ja laadukas esimerkki 1970-luvun modernista arkkitehtuurista niin julkisivuiltaan kuin sisätiloiltaan. Maisemallisesti paloasema on edelleen tunnistettavissa maamerkkinä, mutta osana modernin arkkitehtuurin ajallista maisemaa sen asema on heikentynyt ympäröivän alueen muutosten takia. Vaikka paloasemarakennuksella on historiallista, rakennushistoriallista ja edelleen myös kaupunkikuvallista arvoa, rakennuksessa todetut sisäilmaongelmat, mahdollisesti korkeat korjauskustannukset sekä uuden paloaseman valmistuminen tuovat haastetta rakennuksen käytölle ja siten myös säilymiselle.

### **Satakunnan Museon kannanotto**

Satakunnan Museo näkee, että rakennetun kulttuuriympäristön lähtötiedot on kuvattu kaavaselostuksessa selkeästi ja kattavasti. Urheilukeskuksen alueen historia ulottuu kaupungin sodanjälkeisen ajan voimakkaaseen kasvuun. Alueen urheilukäyttöön tarkoitettu rakennuskanta on uudistunut kuitenkin voimakkaasti vuosikymmenten saatossa, jolla on ollut vaikutusta myös niiden kulttuurihistorialliseen todistusvoimaan.

Kaava-alueella sijaitsevat alun perin 1970-luvulla valmistuneet uimahalli sekä paloasema edustavat kaava-alueen rakennetusta kulttuuriympäristöstä arkkitehtonisilta ominaispiirteiltään parhaiten säilynyttä osaa. Ympäristössä tapahtuneiden voimakkaiden muutosten, kuten Karin kampuksen tieltä puretun Rauman lyseon häviämisen myötä uimahallin, paloaseman ja lyseon aikanaan muodostama ajallinen, arkkitehtoninen ja maisemallinen kokonaisuus on rikkoutunut. Myös ajallinen yhteys Sinisaaren asuinalueelle on heikentynyt. Karin kampus hallitsee maisemaa Sahankadun varressa kaava-alueen pohjoispuolella. Muutokset ovat vaikuttaneet sekä uimahallin että etenkin paloaseman kaupunkikuvalliseen asemaan.

Satakunnan Museo pitää valitettavana, että etenkin historiallisesti sekä rakennushistoriallisesti merkittävälle uimahallille ei ole löydetty uusiokäyttöä osana urheilukeskuksen toimintoja. Museo ymmärtää sekä uimahallin että kookkaan paloaseman uusiokäyttöön liittyvät haasteet etenkin Karin kampuksen toteutettujen liikuntatilojen seurauksena.

Museo pitää alueen jatkokehittämistä ajatellen hyvänä, että kaava-alueelle on laadittu rakentamistapaohjeet. Suunnittelualueen sijainti on keskeinen, jolloin myös uudisrakentamisen laatuun sekä kokonaisuuden huomioimiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Rakentamistapaohjeistusta on syytä pohtia täydennettävän esimerkiksi rakennusten ulkoväriytyksen ohjeistuksella.

Satakunnan Museo pitää hyvänä, että yleissuunnitelmassa sekä kaavaluonnoksessa on otettu huomioon suunnittelualueella sijaitsevat kallioiset viheralueet.

Museo näkee, että kaavan vaikutusten arviointi suhteessa sitä rajaaviin arvoalueisiin sekä Vanhan Rauman maailmanperintöalueen suojaluokkaan tulee täydentää ehdotusvaiheeseen. Kaava-alueen itäpuolella kulkevaa historiallisen Pohjanlahden rantatien merkintää koskevaan kaavamääräykseen tulisi lisätä velvoite tien linjauksen säilyttämisestä.

Satakunnan Museolla ei ole oman toimialansa puitteissa muuta huomautettavaa alueen yleissuunnitelmasta sekä kaavaluonnoksesta.

Satakunnan Museo

Museonjohtaja Johanna Jakomaa

Tutkija Olli Joukio

Tiedoksi

Varsinais-Suomen ELY-keskus/kirjaamo, Ulla Riipinen  
Satakuntaliitto/kirjaamo, Susanna Roslöf, Daniel Nagy  
Museovirasto/kirjaamo

Tämä asiakirja on hyväksytty sähköisesti Porin kaupungin asianhallintajärjestelmässä